

**DISCURS DEL RECTOR DE LA UPF,
JOSEP JOAN MORESO,
AMB MOTIU DE LA INAUGURACIÓ DEL CURS 2005-2006**

Honorable Conseller d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació,
Il·lustríssim Primer Tinent d'Alcalde de l'Ajuntament de Barcelona,
Excel·lentíssima Presidenta del Consell Social de la Universitat,
Excel·lentíssima Senyora M. Rosa Virós i Galtier, ex-rectora de la
Universitat Pompeu Fabra,
Il·lustríssimes autoritats,
Benvolguts membres de la comunitat universitària,
Amigues i amics,

La setmana passada fou una setmana llarga. Enmig de les moltes coses que havia de fer, de tant en tant pensava que, si a la fi el Parlament no aprovava el projecte d'Estatut, aquest acte d'inauguració del curs 2005-2006 a la Universitat Pompeu Fabra seria especialment trist. No hauríem estat capaços de posar-nos d'acord en el marc que ha de regir la nostra convivència plural. No hauríem estat capaços de definir l'àmbit en el qual volem construir el nostre projecte de futur com a país. Afortunadament, dijous a la nit vam saber que hi havia acord i que el projecte del nou Estatut d'Autonomia per a Catalunya s'aprovaria divendres. Crec que tots vam tenir, almenys, una immensa sensació d'alleujament. Ara hi ha raons sòlides per a l'esperança. Però potser és un bon moment per

considerar, com ho han fet destacats membres del Parlament, que en aquesta primera etapa del procés han mancat clarament dues coses. Dues coses que, en canvi, van estar molt presents quan es va aprovar l'Estatut de 1979, si bé és clar que llavors era més fàcil perquè es tractava de recuperar l'autogovern per a Catalunya. Ha mancat un grau més alt d'implicació de la ciutadania de Catalunya, ha estat un debat massa sovint 'segrestat' pels polítics, i ara cal retornar als ciutadans i a les ciutadanes de Catalunya allò que és seu, mostrar-los la importància que té la reforma que es proposa per tal de fer possible que el país tingui el nivell de llibertats civils i democràtiques, d'igualtat i de benestar per a tots al qual aspirem. Cal, també, cercar amb afany el grau de complicitat adequat fora de Catalunya. En aquests darrers mesos, quan viatjàvem per la resta d'Espanya ens adonàvem que el grau de comprensió i de complicitat amb el nostre projecte de futur està en hores més aviat baixes. És clar que la part més important de la culpa que les coses siguin així no és pas dels catalans. Això no obstant, ens cal tendir tots els ponts que puguem; ens cal, com va dir el president de la Generalitat en el seu discurs final de divendres, 'seduir Espanya'. I la Universitat no pot quedar al marge d'aquest repte que el país té al davant. Ens caldrà molta unitat i molta perseverança en els propers mesos per afrontar amb garanties d'èxit aquesta etapa. L'inici d'un nou curs acadèmic acostuma a ser un bon moment per dissenyar nous projectes i per començar-los amb il·lusió. La Universitat Pompeu Fabra pot, en aquest començament de curs, incloure els seus projectes en el marc més col·lectiu del projecte d'un nou Estatut per a Catalunya.

Aquest que ara comença és el setzè curs a la Universitat Pompeu Fabra. Així es van teixint les institucions, i les universitats són institucions molt antigues nascudes en un context molt diferent de l'actual, però dissenyades com un mode d'institucionalitzar la creació i la transmissió del coneixement. Sembla que uns arqueòlegs han descobert que al costat de la biblioteca d'Alexandria hi havia algunes aules de la universitat més antiga del món, dos mil tres-cents anys enrere. Sigui com sigui, crear i transmetre el coneixement és un tret distintiu de la nostra espècie, dels éssers humans. És allò que fa possible la nostra manera de dominar la natura, de fer-la nostra. Ara parlem a totes hores de la societat del coneixement. Ben mirat, totes les societats humanes han estat societats del coneixement, perquè sense la capacitat per crear i transmetre coneixement no hi ha societat humana. Deixeu-me recordar ara, de manera anecdòtica i a tall d'exemple, que quan va sorgir la preocupació per la possible extensió del mal de les vaques boges, alguns ens van recordar que ja Plutarc, gairebé dos mil anys abans, en algun lloc de les seves extenses i, de vegades, tedioses *Vides paral·leles*, havia avisat que quan els ruminants mengen carn creixen més de pressa, però embogeixen. I l'anècdota té molt a veure amb allò que el professor Fernández Buey ens ha explicat. La cultura humana és una i els avenços científics no minven la nostra responsabilitat sinó que, ben al contrari, l'augmenten. Comprendre l'estructura de la matèria, l'origen de l'univers o els mecanismes centrals de la vida i l'evolució és la manera com els éssers humans del nostre temps, com Prometeu, hem robat el foc als déus. Però aquest coneixement ens fa més responsables, i necessitem també la capacitat crítica i deliberativa per decidir com utilitzar aquests coneixements. Malauradament, es poden utilitzar per disminuir la

llibertat i la igualtat dels humans, però també es poden utilitzar per augmentar-les, com tan encertadament ens encoratja a fer la lliçó inaugural.

De quina manera la Universitat Pompeu Fabra ha de contribuir, ara i aquí, a la creació i transmissió del coneixement? Doncs crec que val la pena recordar alguns dels projectes més importants que tenim al davant. El proper curs i els següents haurem de perfilar l'adaptació a l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior. Durant aquest curs, cinc nous estudis de grau s'incorporen a les proves pilot dissenyades pel DURSI. Aquest curs hauria de servir perquè tots els estudis de la Universitat fessin seu el model de l'Espai Europeu. Hem dissenyat un model general, però només els professors i els estudiants de cada estudi, ajudats pel seu personal d'administració i serveis, poden establir com han de ser els ensenyaments a cada llicenciatura. Vull aprofitar per dir que la manera com alguns processos s'han dissenyat no ha contribuït gens a *bolonyitzar-nos*. En especial, una de les primeres notícies que la societat va sentir referida a l'Espai Europeu va ser la notícia que s'estava confegint un catàleg de titulacions que suprimiria titulacions com Humanitats. Aquest procés ja està redreçat, per fortuna, però aprofito l'ocasió per demanar claredat i transparència i, si fos possible, que no s'eternitzin les decisions que el Ministeri d'Educació ha de prendre en relació amb les directrius generals de les titulacions, i que les prenguin amb la flexibilitat que l'autonomia universitària exigeix. Val la pena afegir aquí que els universitaris també esperem l'avantprojecte de reforma de la LOU, que haurà de permetre la construcció d'un marc més consistent i, espero, flexible i respectuós amb l'autonomia universitària per tal d'afrontar els reptes de futur. En aquest

curs que ara iniciem el DURSI haurà de fer la primera programació dels postgraus de l'Espai Europeu. Com sabeu, aquí la nostra universitat hi veu una oportunitat estratègica. L'existència de programes de doctorat i de màsters (tant els vinculats al doctorat com els de l'IDEC i l'ESCI) amb un alt grau de qualitat i d'internacionalització ens fa pensar en un horitzó proper on un terç dels nostres estudiants siguin de postgrau. Considerem que una universitat d'aquestes característiques té perfecte sentit i encaix en el sistema universitari català. Per a tal fi necessitem, però, que el DURSI assumeixi aquest projecte nostre. El conseller el coneix, però vull recordar-li ara la importància cabdal que té per a nosaltres. Sé que els professors i el personal d'administració estan fent un esforç molt important per articular les propostes en les quals volem començar. Tot agraint-los aquest esforç, vull afegir que ara ens cal unitat, generositat i visió de futur per no quedar atrapats en les nostres pròpies xarxes, una oportunitat per cooperar dintre dels departaments, entre els departaments i entre les universitats públiques catalanes.

L'altre projecte important que tenim al davant és el de la consolidació dels nostres tres campus. El campus de Ciutadella és el més acabat, sens dubte, però farem esforços per avançar en el que queda per completar: Wellington I i la darrera part de la Biblioteca de les Aigües. Al campus del Mar s'està acabant l'edifici del PRBB, al qual hem contribuït amb un esforç que, de vegades, fregava el límit de les nostres possibilitats, si bé estem confiats que quan s'hi ubiquin els investigadors començarem a rebre'n els fruits. Els estudiants d'aquest àmbit també podran millorar les seves condicions ubicant-se a l'edifici Doctor Aiguader. Però ens urgeix ja avançar en el tercer projecte: el campus de la Comunicació de Ca

l'Aranyó. La vocació urbana de la Universitat l'ha fet participar, des de la seva creació, en els projectes de la ciutat, com bé sap el regidor Xavier Cases. Vam ser i som presents en la recuperació del districte de Ciutat Vella de Barcelona, vam continuar amb l'extensió de la Vila Olímpica a la Ciutadella, i ara continuem amb el 22@ del Poblenou. Necessitem tot el suport de les institucions, de la Generalitat i de l'Ajuntament, i també la col·laboració de les empreses per a aquest projecte on hi haurà els estudis de Periodisme, de Comunicació Audiovisual i de Publicitat, les enginyeries en Informàtica i de Telecomunicació i els estudis de Lingüística i de Traducció, així com la recerca i la transferència que hi van associades.

En realitat aquests projectes dels tres campus només són el *hardware* que ens cal per suportar el nostre *software* que en recerca ja tenim. Som conscients que la recerca i la transferència de coneixement ens exigeixen cooperar amb altres centres de recerca, i per això ho fem en els tres àmbits, amb la confiança que de resultes d'aquesta cooperació la recerca augmentarà i la transferència de coneixement servirà per produir la innovació que li cal al país per prosperar. Hauríem de convèncer-nos del fet que la innovació ha de ser un dels nostres *fets diferencials*.

Aprofito per dir que una universitat com la nostra, amb una taxa bastant alta d'èxit en les convocatòries competitives de recerca, té una cinquantena d'investigadors Ramón y Cajal que van venir carregats d'il·lusions i projectes i que encara no saben quin serà el seu destí més estable. Pel que fa als incorporats a la primera convocatòria, la situació és greu, i la solució, urgent.

Aquests projectes mostren la nostra voluntat de ser una universitat amb un biaix cap al postgrau i intensiva en recerca. Per a tal fi, confiem que el DURSI veurà des d'aquesta òptica les nostres propostes per al nou Pla Pluriennal d'Inversions i la presentació imminent del nostre Pla Estratègic de Recerca. Confiem, també, que comprendrà els esforços que sap que hem dut a terme durant els darrers anys per fer que el nostre pressupost sigui sostenible i que ens proporcionarà un finançament adequat a les necessitats que mostrem, òbviament subjecte a l'avaluació dels resultats i al retiment de comptes.

Com ja he dit moltes vegades, compto amb tots els membres d'aquesta comunitat universitària per dur endavant aquest projecte. Compto amb els professors i investigadors, als quals sóc conscient que estem demanant molt en docència i en recerca. Procurarem no fer-los la vida quotidiana més difícil i burocratitzada, i procurarem alhora crear un context amable que els permeti desenvolupar totes les seves potencialitats docents, de recerca i de transferència del coneixement. Compto amb el personal d'administració i serveis, que sé que té expectatives més que raonables de millores en les condicions de treball i de transparència en la gestió que, entre tots, tractarem de fer possibles. Compto amb els estudiants, que tenen tot el dret a conèixer millor els projectes de la Universitat, a debatre adequadament què representa l'Espai Europeu i a demanar, com ho fan, una participació més adequada en els processos de decisió que els afecten.

Abans d'acabar, deixeu-me dir que, després de quatre anys escoltant l'anterior rectora, la Dra. Maria Rosa Virós, parlant-nos en un acte com

aquest, se'm fa una mica estrany veure-la aquí, recollint el guardó i no presidint aquest acte. Em vénen ara al cap els moments difícils del món que vam compartir amb la rectora Virós i que ella vivia amb especial intensitat. L'atemptat a les Torres Bessones de l'11-S, la guerra de l'Iraq o l'atemptat de Madrid de l'11-M, per exemple. I he de dir que, en aquests difícils moments i en tots els altres, la Dra. Virós sempre ens va ajudar a sumar al pessimisme de la intel·ligència l'optimisme de la voluntat.

Optimisme de la voluntat expressat també al cartell que ens ha fet l'artista Frederic Amat i que simbolitza un vol d'ocells en un cel resplendent, amb la imatge del qual

DECLARO INAUGURAT EL CURS 2005-2006 A LA
UNIVERSITAT POMPEU FABRA

Moltes gràcies

Barcelona, 3 d'octubre del 2005